

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo ii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

fati et spūales diuinū officū deuote dicen
do. c. Dolentes. de cele. mis. facta reuerent
z ppter deū tractando z mistrando. Et ad
liq. Dundamini q fert vasa dñi. Sacra
menta dñi pnt vasa dñi. vasa. In quā diuie
grēz sobrie z caste viuēdo. Leuit. xij. Nō
q habuerit maculā nō accedet ad misterii
um dei sui. Bern. He his q in carne am
bulār: placere deo nō possūt: z placere vel
le psumunt. Notandū aut q sacerdos q ē
cōcubinari manifestus ita q nulla possit
tergiuerfatōe celari suspensus ē ab officio
xxxij. dis. c. Preter. Et iō si celebrat ē irre
gulari. c. j. de re iudicaria. li. vj. Et etiā sus
pensus ē a bñficio p rē in dīco. c. Preter.
cū Glo. Multi tñ doctores volūt q req
ras mo. Atio: aliter n̄ sit suspensus ipō facto
nec incurrat irregularitātē. Sz p̄mū veri
Et idē dic d̄ q̄cūq; inferiori a sacerdote sit
exercet actū cuiuscūq; ordīs vt notat arch.
in. c. Ad h. xxxij. dis. Et sol^o papa dispēn
sat. c. j. de re iudicaria. li. vj. et. c. j. de sentē. ex
cōicatiois. li. vj. Et idē dic de q̄cūq; pctō
mortalī sic de fornicatiōe. fm do. Anto. in
c. Tra. de coha. de. et muli. Constitutio ei
penalis etiā q̄ ad penā extendit ad casū si
mille ex identitate rōnis si rō in ea p̄stitut
one est exp̄ssa. vt in. l. His solis. l. de re
uo. dona. Nec p̄t dici q̄ sit interpretatio ex
tēsiua qz est pot̄ intentiua seu intellectiua
qz lex nō ē aliud q̄ ipa rō legi. vt pbat in
l. Non dubiū. l. de legib. Et q̄ lex penal
extēdat si in ea ē scripta rō natural vel ciuī
lis tenet Bal. post Bar. Talis etiā sic no
tor̄ pctōz tenet restituere fruct^o q̄s tūc p̄
cipit de bñficio qz cū sit suspensus p̄inde ē
acti nō resideret qz nullū et inuile idē sunt
c. Inter corporalia de trāsla. p̄la. sic non rite
z non fieri paria iudicant. c. Venies de p̄
sbyter^o nō bapti. Sc̄do p̄ statū laicorū
videam^o de illis q̄ sunt quasi mēbra iusti
cie q̄ sunt iud. ces: aduocati: pcuratores: z
clientes zc. q̄ debēt eē iusticie z p̄itar^o p̄re
tores. Qd etiā intelligi p̄t d̄ iudicib^o ec
clesiastic^o z aduocatis: norarijs: et h̄mōi.
videant si tales sint q̄les esse debent. Ler
te vt h̄ Hier. vij. A minimovsq; ad ma
ximū oēs auariciā sequunt^o: et a p̄pheta vī
qz ad sacerdotē cūcti faciūt mēdaciū. Itē
videam^o statū subditoz: famuloz: et mer

cenarioz q̄ fideliter debēt laborare. Item
statū dñoz aut patrūfamilias q̄ suis fuit
tib^o mercedē debent fidelit soluere. Naz vt
h̄t Eccl. xxxij. Qui defraudat mercedē
m̄cenarij z q̄ effundit sanguine: frēs sūt
Tertio gñaliter p̄ statū ch̄tianoz q̄ de
bent eē fraterne charitat^o amatores Joā.
xij. In h̄ cognoscent oēs q̄ discipuli mei
estis: si dilectiōem habueritis ad inuicem
Et oīno debēt eē diuioz mandatoz et ec
clesiasticorū obfuoatores: alias nō sūt ra
les q̄les esse debent. Vñ Nis dicebat Jo.
xij. Si diligit^o me mandata mea fuatē.
O deus quot sunt trasgressores. Lei te rē
mendū est q̄ sint n̄ulto plures q̄ observa
tores. et sic plures damnandi q̄ saluandi
Exemplū legit q̄ qdam cancellari^o zc.
Vide dñica. ij. post pasca ser. j.
Tertius ar. Aud. zc Non credat sal
uari nisi ch̄stovere seruitatis. Vide
te ḡ nescitis sicut scribe et pharisei q̄ cū si
mulatione deo fuitbant. Consciēt^o enim
erit in curia dei sic instrumentū si p̄directū
p hereditate petenda. Si aut instrumentū
inuenit falsū in aliq̄ sui p̄torūz reprobat
nisi p̄bet. l. de p̄bationib^o. l. penul. et. ff. d̄
fide instru. l. ij. Vñ. xxvij. q. j. c. Om̄is. s.
Et his. De qd fit p̄ conscientia edificat ad
gehennā. Pone casum iuxta legē z appli
ca notando illud Ro. ij. Testimoniū illis
reddente p̄scia ipoz zc. q̄q; forte aliud oñ
derint exteri^o zc.

Dñica. vj. post Trinitatis
Sermo. ij.

Nisi abunda
uerit zc. Consepulti em̄ sum^o
cum illo per baptismū in mor
tem vt quo surrexit ch̄stus a mortuis p
gloriam patris: ita et nos in nouitate vite
ambulemus Rho. vi. Si sic fecerimus
abundabit iusticia nostra plus q̄ scriba
rum et phariseorum. Ibi autem sunt tria
notanda.
Primū nostre iustificatiōis mēozanda
ppositio. Consepulti em̄ sum^o zc.
Sc̄dm̄ ppositiōis notāda conclusio. vt
nos in nouitate vite ambulem^o

Domínica. VI. post Trínita.

Tertiu' p'clusionis cōmemorāda exem/
platio, quō ch'ris surrexit a mortuis rē.
De his oib' est istud. j. Pe. ij. Pctā no/
stra ipse p'tulit in corpe suo sup lignum: vt
pctis mortui: iusticie viuamus: cui' libere
sanati sum'. **P**l'si abundauerit rē.

Primo articulus. An iusticia sit vir/
tus: **N**ō. Act' p'tus ē meritorius.
sed act' iusticie nō est meritorius. qz vnicui/
qz qd sup' est reddere est necessitatis. **N**ō
aut' sit ex necessitate. nō est meritoriu'. igit.
Cōtra. Greg. in. ij. moral. dr. In q'tuor
p'rib'. s. tempantia: prudentia: fortitudi/
ne: z iusticia: tota bon' p'is structura con/
surgit. **R**ūder Tho. ij. q. lviij. Vir'
hūana ē q' reddat actū hūanū bonū z ipm
hoiem facit bonū. **N**ō qdē p'uenit iusticie
Act' em' hois bon' reddat ex hoc q' attrin/
git regulā rōnis fm quā act' hūani rectifi/
cant. **U**n' cū iusticia hūanas opatōes re/
ctificet: manifestū est q' op' homis bonuz
reddat. **H**ec Tho. **P**ro fundamento.
Dis virt' p'inet ad fugā viciozū. **U**nde
Horac' in epl's. Vir' est viciuz fugere.
Ite ibidē. Vir' est mediū vicioz vtriqz
redactū. **P**er iusticia aut' maxie euitantur
vicia. **U**n' etiā Tull' j. de offi. **E**x iusti/
cia p'cipue boni viri nominant. **L**ū g' qrit
An iusticia rē. **D**ic' rñ. vt s. **E**x q' p'clude
q' iusticia est multū amanda p' quā rectifi/
cant act' hūani. **I**ō bñ dr p'f. **B**ri q' custo/
diūt iudiciū z faciūt iusticia in oī tpe. **S**z
ben q' multi sunt q' ad regulā debite iusti/
cie nō attēdūt: **F**ures: raptōres: fraudulē/
tī z c. in tenebus ambulātes. **P**s. **R**escie/
rūt neqz intellexerūt: in tenebz ambulānt.

Figura Exo. x. **F**acte sūt tenebie horri/
biles i vniuersa tra egypti: adeo vt nemo
videret frēm suū: nec moueret se de loco i
q' erat. **E**ubicunqz aut' hirabant filij isrl' lux
erat. **E**xpone. **T**enebie horribiles sunt in
p'cia maxie p'fectū p'ideratōis actua/
lis. **E**t nemo videt frēm p'pter defectū mī/
seratiue cōpassiōis: nec mouēt se de loco. i.
de statu in q' sunt p'fectū stimulatīue
cōpūctionis. **T**ales erāt q' d' dictū est **I**o/
an. vij. **I**n pctō v'io mortem.

Secūdu' ar. **I**n p'ced. rē. **I**n hoc ar
dicendū de simulatione in mūdānis
amicicijs existente. **S**icut em' dr **L**ib' p'f.
Dia p'curantes inuenimus apō multos

amicicijs poeticas. i. ficticias. **S**unt eqō
dem amici mūdāni

Adulatorij
Transitorij
Seductory

Primo sūt adulatorij. qz q's se amare fin/
gunt: adulatorib' suis mult' faciūt trāsgre/
di legē dei. **A**ug'. sup ill' d' p'f. **Q**m laudat
pctōr z c. dr. **A**dulāriū lingue alligāt ant'
mas in pctis **E**st vtriqz adulator: vt nutrit
diaboli lactans filios diaboli lacte adula/
tionis: z obdormire eos faciēs i pctis cād/
tando. cātlenā diaboli. **P**rouer. xvij. **V**ir
impi' lactat amicū suū: z ducit eū p' viam
nō bonā. **I**te sūt sacerdotes diaboli ipsi
adulatores cantātes cantū adulatōis su/
p mortuos in pctis q's flere deberēt: et sic
eos in pctis sepeliūt. **U**n' sup illud **D**ar.
vij. **S**inite mortuos sepelire mortuos su/
os. dr **Greg.** **M**ortuū mortuū sepelit cum
pctō. pctōre fauoris aggere p'mit. **I**sti id
p'iunt q' vigilias de **P**lacebo. rudent fm
gulis sicut son' echo se p'formātes aliozū
vociū. **I**sti etiā sunt mimi z ioculatores
diaboli: nō p'mittētes diaboli filios in ali'
p'ristari. **O**see. vij. **I**n malicijs suis le/
tificauerūt regē: malicias ei' dicētes iustici/
cā. **E**zech. xij. **U**e qui p'sunt puluillos
sub oī cubito man': z faciūt ceruicalia sub
capite vniuersē erat' ad capiēdas animas.
Nā sic dr **Gre.** **Q**uis q's male agētib' adu/
lat puluillū sub cubito vel sub iacēt' capite
ponit. vt q' corripit de culpa debuerat i ea
fult' laudib' mollit' req'escat. **H**iero. **A**l/
hil est qd tā facile corripat mētē q' adula/
tio. **I**deo dr sapiens **E**ccl's. vij. **D**eli' est
a sapiēte corripit q' stultoꝝ adularōibus
decipt. **S**ecūdo sūt transitorij. **N**ō em'
vere dilgūt: sed p'p'ia t'm vtilitate querūt.
ideo tpe aduersitat' recedūt. **E**ccl's. vj. **E**st
amic' fm t'ps: **N**ō p'manebit in tpe tribu/
latiōis. **E**t est amic' q' cōuertit ad mimi/
ciciā. **E**t est amic' q' odiū z rixā z cōiucia
denuclabit. **E**st aut' amic' soci' mēle z non
p'manebit in die necessitat'. **I**bidē. **A**b im/
mic' tuis sepere z ab amicis tuis attende
Amic' fidelis p'ectio fort'. **Q**ui aut' inue/
nit illū: inuenit thesaur'. **A**mico fideli nul/
lā ē compatio. vide ibi. **E**t puer. xvij. **D**i
tpe diligit q' amic' ē: et frater in angustijs
cōpbat. **E**t **E**ccl's. xij. **I**n bonis nō ag'ctet

amicus. Tertio sunt seductoꝝ. Hiere. ir. Dis amice fraudulenter incedit. Job. 12. In ore suo loquitur pacem cum amico suo et occulte ponit ei insidias. Et Ps. Loquuntur pacem cum primo suo: mala autem in cordibus eorum. Exeplū de fictis amicis in Saul respectu David. j. Reg. xvij. Jre in habitatoribus ceile. j. Reg. xxij. Jre in ioab respectu amase. ij. Reg. xx. Salusti in iugurthino. Verus amicus nunquam fuit: qui aliquando esse amicus desiderat.

Pro tertio articulo applica illud quod ponitur super. vj. post tertia dicitur Aduentus: in secundo aduentuali.

Dicitur. vj. post Trinit. Sermo tertius

Nisi abunda

Nisi abunda. Si coplaturati facti sumus sicut multitudini mortis eius: sicut et redirectionis eius. Ro. vj. Nam et per tale coplaturatione iusticia nostra abundabit plus quam scribarum et phariseorum. Coplaturati quidem sumus sicut multitudini mortis christi per baptismum: et semper magis ac magis coplaturari debemus. Et hoc tripliciter. scilicet per copassionem: per gratulationem: et per imitationem. De primo. ij. Ti. ij. Si copatimur et conregnumur. De secundo Hiero. Eum christus pro nobis mortuus sit: non sumus ingrati tantis beneficiis. De tertio. j. Pe. ij. Christus passus est pro nobis: vobis relinquitur exemplum ut sequamini vestigia eius. Nisi abunda. etc.

Primus articulus. An iusticia sit generalis virtus? Non. quia iusticia condidit alijs virtutibus. Sed est plus. v. eth. Iusticia est omnis virtus. Rūdet Tho. ij. ij. q. lviij. Iusticia ordinat hominem in comparatione ad alterum: quod potest esse dupliciter. Uno modo ad alium simpliciter consideratum. Alio modo ad alium in communi. scilicet si ille qui servit alicui communitate: servit omnibus qui sub illa communitate continentur. Ad utrumque igitur se potest habere iusticia secundum propriam rationem. Manifestum est autem quod omnes qui in communitate aliquo continentur: comparant ad communitatem sicut pars ad totum. pars autem illud quod est totius est. unde et quilibet bonum partem ordinabile est in bonum totum. secundum hoc igitur bonum cuiuslibet virtutis sine ordinatis hominem ad seipsum: sive ordinatis ipsum ad alios personas singulares: est referibile ad bonum commune ad quod ordinat iusticia. Et secundum hoc actus omnium virtutum pertinet ad iusticiam prout generaliter secundum quod ordinat hominem ad bonum commune. Et quantum ad hoc iusticia dicitur virtus generalis. Et quia ad legem pertinet ordinare in bonum commune: inde est quod iusticia predicto modo generalis dicitur iusticia legalis. quia scilicet per eam homo concordat legi ordinati actus omnium virtutum in bonum commune. Cum autem dicitur quod iusticia dividit alij virtutibus: verum est in quantum est specialis virtus. Hec Tho. Pro fundamentis habet illud Tullij libro de officiis. Fundamentum primum iusticie est: ne cui noceat: deinde ut cum vilitati serviat. Hec etiam ubi nunc iusticia: Nam sic dicit Galterus in alexa. In iusticia sepe ligatur iustus: et iniustus absolvitur curia mediator. Et vere nunc quantum nullus habet respectum ad bonum commune ad quod ordinat iusticia: et ad quam pertinent omnes actus virtuosus in quantum sunt ordinabiles ad bonum commune. Job quia An sit generalis etc. Dicitur. v. s. Et quod claudit quod omnis iusticia pertinet. iuxta illud Augustinus. Due sunt partes iusticie. scilicet Declinare a malo. et Facere bonum. Jre ad eam pertinet patienter sustinere malum pene. j. Pe. ij. Si quid patimur propter iusticiam boni. Eheu quam pauci sunt de numero iustorum. Pauci enim fugiunt peccata: imo multi ad ea currunt. Proverb. j. Pedes illorum ad malum currunt. Avari ad cautelas: fraudes et usuras etc. Luxuriosi ad carnales lascivias: ad seducendas puellas etc. Quia tardus etiam sunt omnes ad bonum agenda. Quia in super sunt qui patienter tribulationes sustineant: et tamen hec est ardua via que ducit ad vitam. De qua saluator dicit. vj. Intrate per angustam portam etc. Figura. iij. Re. ij. Helias per turbam raptus est in celum. i. vir iustus per tribulationem ascendit in celum. Bern. ser. de ramis palmarum. Pius tribulatio est via vite: via glorie: via civitatis habitaculi: via regni.

Secundus ar. In pced. etc. In hoc sermone de simulatione in secularibus negotiis. Que tripliciter contingit. Primo fraudulenter circumveniundo. Secundo usuris exercendo. Tertio mendaciter falsa asserendo. Primo igitur etc. Contra illud Levit. xix. Non decipiet unusquisque proximum suum. et. j. Thef. iij. Neque supgradiat neque circumveniat in negotio fratrem suum. Et Levit. vj. Reddet

nn 5